

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

25.03.2024

Vår referanse

2024/2154

Deres dato:

Deres referanse

2022/2422

Kystverket

Postboks 1502

6025 Ålesund

Att. Arnt Edmund Ofstad

Telefonnummer til saksbehandler

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen, 78 95 03 14

Dispensasjon til motorferdsel og etablering av bølgebryter på Slettnes fyr i Slettnes naturreservat

Det vises til brev fra Kystverket datert 21.02.2024 vedrørende planlagte vedlikeholdstiltak på bygninger og anlegg på Slettnes fyrstasjon i Slettnes naturreservat.

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Kystverket dispensasjon til å etablere ny bølgebryter samt motorferdsel i forbindelse med tiltaket i Slettnes naturreservat.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Tiltaket må gjennomføres fra og med 25.03.2024 til og med 31.12.2024.
2. Kjøring til området hvor den ødelagte bølgebryteren ligger, må foregå etter trasé som vist i vedlegg 3.
3. Bølgebryteren må plasseres på omtrent samme sted som tidligere. Den ha en lengde på ca. 24 meter, tykkelse i bunn ca. 40 cm og topp ca. 25 cm, og den skal ha en snitthøyde på ca. 80 cm. For å forsterke/avstive veggen, kan det settes opp skråstøtter på innsida. Bølgebryteren kan forankres til fjellet ved bruk av fjellbolter.
4. Motorferdsel skal som utgangspunkt foregå på is-/snødekt mark. Dersom det må kjøres på barmark for å gjennomføre tiltaket, må det legges ut matter eller lignende for å unngå skader på grunn/vegetasjon.
5. Materialer, utstyr, maskiner, drivstoff, søppel m.v. må benyttes/oppbevares på en ansvarlig måte, slik at mulighetene for at det oppstår skader på grunn og vegetasjon er liten.
6. Dersom det oppstår skader på grunn og vegetasjon som følge av tiltaket, må det kunne påregnes krav om utbedring, jf. naturmangfoldloven § 11.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.06.2009 nr. 100.

Merk:

- Det er ikke forbud mot motorferdsel på is-/snødekt mark i verneforskriften
- Dersom dere skal kjøre i utmark, må dere undersøke om det er nødvendig med tillatelse fra Statsforvalteren og/eller Gamvik kommune etter motorferdselsloven med forskrifter.

Sammendrag av søknaden

Kystverket planlegger å gjennomføre flere ulike tiltak på bygninger og anlegg på Slettnes fyrstasjon. Det legges opp til at tiltakene skal gjennomføres i perioden fra 01.03.2024 til 01.11.2024. Når- og hvilke tiltak som kan gjennomføres til enhver tid, vil på grunn av beliggenheten til Slettnes fyrstasjon, være svært væravhengig.

I 2024 planlegges følgende tiltak på bygninger:

1. Nytt tak på betjentboligen/fyrvokterboligen (ligger lengst vest).
2. Utbedringer/utskifting av vinduer på bygningene (alle bygninger vurderes)
3. Ytre kledning i asbest fjernes og erstattes med tradisjonell trekledning.
4. Ytre plastkledning på boliger fjernes og erstattes med tradisjonell trekledning
5. Tak på maskinhall skiftes (gjelder taktekket, ikke takkonstruksjonen).
6. Malingsarbeider/annet mindre vedlikehold (alle bygninger/anlegg)

Av større arbeider utenomhus er følgende tiltak planlagt i 2024:

1. Utbedringer av eksisterende gjerde inkludert port.
2. Utbedringer av betongdekke og og gangveger.
3. Fjerning av ødelagt bølgebryter og etablering av ny bølgebryter
 - Eksisterende bølgebryter har en høyde på mellom 0,5 til 1,5 meter.
 - Ny bølgebryter kan bli rundt 0,5 meter høyere for blant annet ta høyde for fremtidige havnivåstigninger.
 - Den nye bølgebryteren vil stå på omtrent samme sted som tidligere.
 - Lengden på den nye bølgebryteren blir ca. 24 meter, tykkelse i bunn ca. 40 cm og topp ca. 25 cm. I snitt ca. 80 cm høy.
 - Det er aktuelt med forankring i fjell med skrå støtteribber på innsida for forsterkning/avstiving av vegg samt forankring i fjell med fjellbolter.
 - Detaljer rundt uformingen på den nye bølgebryteren er imidlertid ikke helt bestemt ennå.
4. Kloakkledning
(kloakkledning mellom betjentbolig og septiktank kan bli skiftet ut dersom den er i dårlig forfatning).

Ad. bølgebryter:

- Når det gjelder bølgebryter, er tanken å forskale og støpe denne sommerstid.
- Fjerning av bølgebryteren er tenkt gjennomført på is-/snødekt mark for å hindre skader på grunn/vegetasjon.

Ad. bruk av maskiner:

- Det kreves større maskiner under arbeidet med bølgebryteren og kloakkledningen (f.eks. gravemaskin og betongpumpebil).
- Resterende arbeider utføres med mindre maskiner/håndholdt utstyr.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren har vurdert de omsøkte tiltakene i forhold til forskrift om Slettnes naturreservat av 07.11.1996 nr. 1037 samt naturmangfoldloven av 19.06.2009 nr. 100.

Samtlige omsøkte tiltak som Kystverket har planer om å gjennomføre i 2024 ligger i et område som er fredet etter både kulturminneloven og naturvernloven, jf. figur 1 og 3 i vedlegg 1.

Slettnes fyrstasjon inkludert bygninger og tilhørende område rundt fyrstasjonen ble 03.11.1998 fredet etter kulturminneloven §§ 15 og 19, jf. § 22. Formålet med fredningen er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

I forbindelse med fredningsvedtaket uttalte Fylkesmannen (i dag Statsforvalteren) følgende, sitat: «*Fylkesmannen informerer om at Slettnes fyr ligger innenfor Slettnes naturreservat. Verneforskriften etter naturvernloven omfatter ikke bygningene, men for det omkringliggende arealet vil det bli et «dobbeltvern».*

Under kap. 3 *Brukerinteresser* pkt. 3.1 *Motorferdsel, bygg og inngrep* i forvaltningsplanen for Stabbursnes naturreservat (datert 6. mai 2014) står det på side 18 følgende om vedlikehold av bygninger, sitat: «*Som nødvendig vedlikehold av bygninger forstås mindre tiltak for å holde bygningene i stand, som maling/beising, utskiftning av kledning, tak, vindu og dør. Etterisolering er tillatt så lenge bygningen utvendig fremstår som før. Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningene er tillatt. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.*

I forbindelse med at Slettnes fyr ble fredet etter kulturminneloven, ble det laget en egen forvaltningsplan for Slettnes fyrstasjon i Gamvik kommune. Den er utarbeidet av Senter for eiendom og kultur i samarbeid med Kystverket Troms og Finnmark og er datert 15.11.2013.

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen og rettslig bindende. Forvaltningsplanen for Slettnes fyrstasjon derimot, er ikke rettslig bindende, men presiserer og konkretiserer fredningsvedtaket samt Kystverkets oppfatning av hvordan den freda eiendommen bør utvikles.

Formålet med naturfredningen er i følge verneforskriften kap. III å bevare et særpreget, lavtliggende strand- og heilandskap på ytterkysten, med flere vann og partier med myr og vierkratt som utgjør hekke- og rasteplass for flere vade- og andefuglarter.

Etter vernebestemmelsen kap. IV nr. 1 er vegetasjonen fredet mot skade og ødeleggelse, og etter nr. 2 må det ikke iverksettes tiltak som kan endre eller forstyrre naturmiljøet. Bruk av motorkjøretøy på barmark er forbudt etter nr. 3. Videre er bestemmelsene i kap. IV (forbudsbestemmelser) ikke til hinder for bruk og nødvendig vedlikehold av eksisterende elektriske anlegg, veg, bygninger og anlegg, jf. kap. V nr. 4.

Med utgangspunkt i Statsforvalterens uttalelse til fredningsvedtaket etter kulturminneloven, vernebestemmelsen kap. V nr. 4 og kap. 3 *Brukerinteresser* pkt. 3.1 *Motorferdsel, bygg og inngrep* i forvaltningsplanen for Slettnes naturreservat, mener Statsforvalteren at de omsøkte tiltakene med unntak av bølgebryteren må kunne defineres som nødvendig vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg. Tiltakene er med dette i samsvar med verneforskriften for Slettnes naturreservat, og kan gjennomføres uten nærmere tillatelse fra Statsforvalteren.

Når det gjelder motorferdsel, så mener vi at motorferdsel på barmark i forbindelse med nødvendig vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg, også vil være tillatt etter verneforskriften for Slettnes naturreservat, jf. verneforskriften kap. IV nr. 3 og kap. V nr. 4. Det legges imidlertid til grunn at den aktuelle motorferdselen må foregå inne på selve fyrområdet, eventuelt på veger/parkeringsplasser i tilknytning til fyrstasjonen, jf. figur 5 i vedlegg 1.

Vurderingen rundt fjerning- og etablering av ny bølgebryter blir etter vår vurdering noe annerledes enn for vedlikeholdstiltakene nevnt ovenfor. I og med at den ødelagte bølgebryteren skal fjernes- og erstattes av en ny, mener Statsforvalteren at tiltaket ikke kan anses som nødvendig vedlikehold etter verneforskriften kap. V nr. 4. Etablering av ny bølgebryter og motorferdsel i forbindelse med dette tiltaket, må vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Av naturmangfoldloven § 48 går det frem at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Villkårene er kumulative, det vil si at begge villkårene må være oppfylt for at Statsforvalteren kan dispensere for omsøkte tiltak.

Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Det må også vurderes om en eventuell innvilgelse av søknaden kan føre til presedensvirkninger.

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 kommer til anvendelse ved behandling av søknader etter verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 7.

Det fremgår av naturmangfoldloven § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Statsforvalteren har vært på befaring og er godt kjent i det aktuelle området hvor de omsøkte tiltakene skal gjennomføres. Det foreligger god kunnskap om verneverdiene i Slettnes naturreservat gjennom forvaltningsplanen for Slettnes naturreservat, Naturbase, Norsk rødliste for arter 2021 og Artsdatabanken. Statsforvalteren vil på dette grunnlaget fastslå at kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Så lenge motorferdselen i forbindelse med etableringen av bølgebryteren foregår på godt is-/snødekt mark, vil mulighetene for at det oppstår skade på grunn og vegetasjon være svært liten. Dersom tiltaket må gjennomføres på barmark, vil det lettere kunne oppstå skader. Ved barmarkskjøring stiller Statsforvalteren vilkår om at det må benyttes matter eller tilsvarende på bakken før kjøring, jf. naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det vil også stilles vilkår om at kjøringen skal foregå etter bestemte traséer, jf. figur 1 i vedlegg 3.

Kjøringen og etableringen av bølgebryteren skal gjennomføres i et området hvor det finnes bygninger, plener og gangveger i betong, og området der bølgebryteren skal etableres er svært utsatt for sjø, vind og bølger. Etter vår vurdering hekker det ikke fugl i området der tiltaket skal gjennomføres, og det er heller ikke planter som det bør tas spesielle hensyn til, jf. Artsdatabanken.

Det kan bli en del støy i forbindelse med vedlikeholdstiltakene. Det hekker mye fugl i Slettnes naturreservat. Støy kan forstyrre fuglelivet, og er spesielt negativt i den første delen av hekkefasen. Senere i hekkesesongen skal det som regel mere til for at støy skal få hekkefugler til å forlate hekkeplassene sine.

Siden Slettnes fyrstasjon og tilhørende bygninger ligger konsentrert til på et forholdsvis lite område som er svært utsatt for vær og vind, og det er svært mange mennesker på- og rundt fyret sommerstid, vil Statsforvalteren anta at etableringen av bølgebryteren vil få begrenset innvirkning på fuglelivet i reservatet.

Med de vilkår som er satt, kan vi ikke se at etablering av ny bølgebryter og tilhørende motorferdsel vil kunne få nevneverdig innvirkning på verneverdier eller kunne komme i strid med verneformålet, jf. naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, vil etter Statsforvalterens vurdering kunne komme til anvendelse dersom det benyttes kjøretøy, maskiner o.l. som ødelegger grunn og vegetasjon. Statsforvalteren har vurdert presedensvirkninger. Det må kunne påregnes en begrenset presedensvirkning for tilsvarende verneområder med fyrstasjoner.

Statsforvalteren har forståelse for nødvendigheten av å vedlikeholde og utbedre fyrstasjonene i fylket, og vil så langt det er mulig bidra til at dette arbeidet kan gjennomføres som planlagt.

Vi ønsker lykke til med arbeidet!

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Lisa Bjørnsdatter Helgason (e.f.)
Miljødirektør

Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 Slettnes fyr og Slettnes naturreservat
- 2 Vedlegg 2 Foto av veger, bygninger og anlegg på Slettnes fyrstasjon
- 3 Vedlegg 3 Kjøretrase

Kopi til:

Statens naturoppsyn Tana
Gamvik kommune
Jan Erik Raanes

Vevikv. 6

9770

MEHAMN